

De Ratel

HISTORISCHE KRING HUIZEN

HISTORISCHE KRING HUIZEN

Vereniging Historische Kring Huizen
postadres: Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
www.historischekringhuizen.nl

Bestuur

Voorzitter: mevr. I. Groothoff, Gooierserf 202, 1276 KZ Huizen, Telefoon 035-5258792
Vice-voorzitter: M. Heemskerk, Noordwal 61, 1274 AB Huizen
Secretaris: D. Brugge, Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
Penningmeester: mevr. M. Westland- Rebel, Joost Banckertstraat 77, 1272 BG Huizen, telefoon 035-5262505
Bestuurslid: mevr. J. Stevens, Jan van Galenstraat 82, 1272 BD Huizen, Telefoon 035-5250977

Werkgroepen

In onze vereniging zijn een aantal werkgroepen of personen actief met een bepaald onderwerp. Een bijzondere plaats neemt de werkgroep Klederdracht in. Naast historisch onderzoek geeft deze werkgroep ook presentaties in Huizer klederdracht. De werkgroep Dialect is een voortzetting van de Huizer Dialect Werkgroep welke van 1972 tot 2001 zelfstandig heeft gefunctioneerd. Voor meer informatie over de werkgroepen kunt u zich wenden tot de secretaris of tot de contactpersonen:

Werkgroep Archief: D. Brugge, telefoon 035-5244003
Werkgroep Beeld en geluid: C. Sijl, telefoon 035-5252873
Werkgroep Dialect: mevrouw drs. D. van Herwerden-Eendebak, telefoon 035-5252851
Werkgroep Genealogie: mevrouw S. Scholtz-Bunschoten, telefoon 035-5241594
Werkgroep Handel en industrie: Vacant
Werkgroep Huizerdag: J.C. Rebel, telefoon 035-5260580
Werkgroep Klederdracht: mevrouw J.W. van Geenen-van den Berg, telefoon 035-5252807
Werkgroep Oude Begraafplaats: J. Veerman, telefoon 06-22365356
Werkgroep Visserij: K.H. Westland, telefoon 035-5242006

Diverse

Archief: Achterbaan 82 (*'t Schoutenhuis*), 1271 TZ Huizen, telefoon 035-5250223.
Geopend op maandag van 09.15 uur tot 14.00 uur;
uitgezonderd de eerste maandag van de maand.
Ledenadministratie: D. Brugge, Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
Lidmaatschap: De bijdrage per jaar is minimaal € 15,00 per persoon of € 17,50 per gezin of voor een organisatie. Voor leden woonachtig in het buitenland geldt een toeslag. Het lidmaatschap gaat in per 1 januari. De reeds verschenen nummers van de Ratel van de lopende jaargang worden toegezonden. Het lidmaatschap wordt automatisch verlengd, tenzij voor 1 december schriftelijk bericht van opzegging is ontvangen bij de ledenadministrateur.
Giften en legaten: De vereniging is erkend als instelling van algemeen nut en betaalt daardoor minder of geen *successierechten*. *Uw bijdragen, contributies, giften, periodieke schenkingen en erfstellingen kunnen fiscale voordelen bieden. Indien u meer informatie wenst, graag contact opnemen met de penningmeester.*
Bankrelatie: Rabobank nummer 32.99.60.369 of ING nummer 1643357
Handelsregister: Kamer van Koophandel te Hilversum, nummer 40517042
Oprichtingsdatum: 11 oktober 1979

De vereniging stelt zich onder meer tot doel het bevorderen en verbreiden van de kennis over de cultuur, dialect, folklore, geschiedenis en klederdracht van de gemeente Huizen. Zij tracht dit doel te bereiken door steun te geven aan historisch onderzoek en het uitgeven van publicaties. Verder door het organiseren van bijeenkomsten, excursies, lezingen, presentaties en tentoonstellingen. Ook ijvert zij voor het behoud van de cultuurhistorische en karakteristieke waarden van de gemeente Huizen. Leden van de vereniging Historische Kring Huizen krijgen vier keer per jaar het verenigingsblad de 'Ratel' toegestuurd. Voorts is er vier keer per jaar een lezing met gratis entree voor leden van de Historische Kring Huizen.

RATEL

De 'Ratel' is een uitgave van de Historische Kring Huizen. Het blad verschijnt vier keer per jaar in de maanden februari, mei, september en december. De inhoud valt onder verantwoordelijkheid van de redactie, behoudens bestuursmededelingen.

Redactiecommissie: Klaas Westland, Janny Stevens-Melein, telefoon 035-5250977
Eindredactie: Wendy van Noppen, telefoon 035-5253783
Redactieadres: mevrouw W. van Noppen, Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, telefoon 035-5253783
E-mail: ratel@historischekringhuizen.nl
Drukwerk: Drukkerij J. Bout & Zn. te Huizen, telefoon 035-5253293
Jaarindex: F. Schraeverus

ISSN: 1384-8437
Losse nummers: € 3,50 per exemplaar of € 14,00 per jaargang plus verzendkosten. Losse nummers van de 'Ratel' zijn verkrijgbaar bij de museumwinkel van het Huizer museum of bij de secretaris.
Overname artikelen: ©2013 HKH, overname uitsluitend na schriftelijke toestemming redactie.

Kopij: Kopij, liefst vergezeld van foto's, schriftelijk inleveren op het redactieadres.
Bij voorkeur per e-mail of op diskette in Word. Auteursinstructies zijn beschikbaar.

DE RATEL GAET

Namens het bestuur wens ik u allen een goed 2013 toe. De Historische Kring Huizen is dit jaar op 6 februari traditiegetrouw begonnen met de jaarlijkse bijeenkomst van onze werkgroepen. Tijdens de jaarvergadering hopen wij u meer te vertellen over al het werk dat in de werkgroepen verricht wordt, vooral over het werk dat niet altijd zichtbaar is.

In de vorige Ratel meldden we de uitgave van onze fraaie nieuwe folder, die mogelijk gemaakt werd door de hulp van de Bibliotheek Huizen-Laren-Blaricum voor de vormgeving en drukkerij Bout voor het drukwerk. Als tegenprestatie van het bestuur van de Historische Kring hiervoor was afgesproken dat we bij het huiskamerproject van zorgcentrum de Marke pannenkoeken zouden komen bakken. Op verzoek werd dit gewijzigd in een gezellige middag op woensdag 30 januari, waarop we thee schonken en een korte uitleg gaven van de Huizer klederdracht.

Tijdens de ledenavond op 19 februari gaan we met Sjaak Verboom wat verder weg, en wel naar 'Eindeloos Mongolië'. Graag tot ziens bij onze activiteiten

Met een vriendelijke groet, namens het bestuur,
Ingrid Groothoff, voorzitter

AGENDA

19 februari 2013	Ledenavond in de Boerderij. Diapresentatie met muziek van Mussorgsky over Eindeloos Mongolië door Sjaak Verboom
7 mei 2013	Jaarvergadering in de Boerderij. Na de pauze wordt de film gepresenteerd van de renovatie van de Huizer molen in het Openluchtmuseum in Arnhem en van diverse Nederlandse molens. Verkoop bij opbod van een maquette van de Huizer molen.

VAN DE REDACTIE

Op blz. 14 van de Ratel van december 2012 zijn de namen bij de foto uit 1934 van het bestuur van de Schoolvereniging Eben-Haezer, onder wie 2e voorzitter J. Groenestein, helaas weggevallen. De foto wordt herhaald met het bijbehorende onderschrift. In reactie op de eerste schaarbrief van de Erfgooiers (bijlage bij deel 2 van het interview dat Lenie Bos had met Piet Spilt), stuurde Harmen Kos drie foto's, onder meer van de akte met zegel. Gerrit Jongerden bespreekt de relatie van de schrijver Jan de Hartog met Huizen, in het licht van diens boek 'Herinneringen van een Bramziggertje' en de Amerikaanse voorloper daarvan 'The Lost Sea'. Verder zijn enkele krantenknipsels en foto's van vlak vóór en net in de Tweede Wereldoorlog opgenomen: Harmoniecorps Prinses Juliana gaf in april 1938 een concert met als eerste nummer een nieuwe mars voor de toen pas geboren Prinses Beatrix, 75 jaar geleden. Uit 1940 stamt de foto van het terrein van de Sijsjesberg met vermelding van grootse plannen. Tenslotte een foto uit ± 1940 van een Huizer familie op het tramstation aan de Naarderstraat. Dan schrijft Aartje Kruijning-Teeuwissen over hoe de Romeinen telden en hoe Nederlandse kinderen 60 jaar geleden leerden tellen met behulp van illustraties van C. Jetses. Deel 8 van het 'Sociaal Geografisch Referaat over de Gemeente Huizen' uit 1943 door Ietske C. Jansen omvat het einde van Hoofdstuk VIII, Verkeer en meer specifiek de Radio, en het gehele Hoofdstuk IX, Structuur der Bevolking.

Veel leesplezier gewenst,
Wendy van Noppen

FOTO EBEN HAEZER

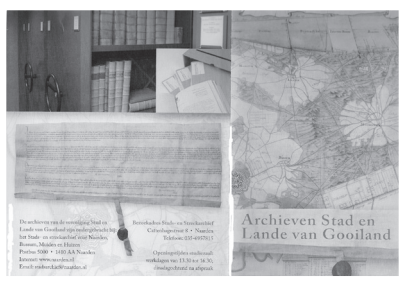
Van links naar rechts: de heren
 H. Teeuwissen,
 T. Barmentlo,
 G.J. Rebel,
 K. Westland (2^e secretaris),
 C. Brassier (secretaris),
 Ds. G. Lans (voorzitter),
 J. Groenestein (2^e voorzitter),
 L. Kruimer (penningmeester),
 J. Vlaanderen (2^e penningmeester)
 en
 E. Boerhout.

DE EERSTE SCHAARBRIEF VAN DE ERFGOOIERS UIT 1404

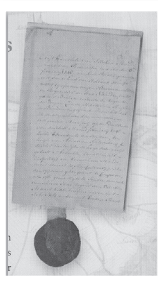
Het stukje in de Ratel van december 2012 met de tekst van de Eerste Schaarbrief uit 1404 heb ik met belangstelling gelezen, evenals de verwijzing naar het boek 'De Erfgooiers en hun Gemeenschappelijk Bezit (tot 1568)' uit 1933 van Dr. J.H. Sebus. Dit boek heb ik jaren geleden gelezen, het staat ook in de Bibliotheek.

De heer Sebus heeft de tekst van de schaarbrief uit het archief van De Vereniging van Stad en Lande van Gooiland, de Vereniging van Erfgooiers, overgenomen omdat hij gegevens nodig had voor zijn proefschrift en hij heeft een en ander in 1933 (80 jaar geleden!) toen letterlijk moeten overschrijven. Hierdoor zijn er wat fouten in de tekst ontstaan, maar een kniesoor die daar op let. Omdat ik zelf Erfgooiër ben en ooit 50 gulden aan het Erfgooiers-archief heb bijgedragen, mag ik natuurlijk in het archief neuzen, wat ik dan ook gedaan heb. Bijgaande foto's heb ik in het archief gemaakt.

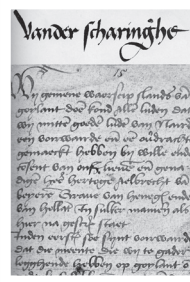
Harmen Kos

Een blik in het Erfgooiers-archief te Naarden.

Een fraaie oorkonde.

Fragment van de Eerste Schaarbrief van 25 januari 1404.

VAN DE DIALECTWERK GROEP

Helaas ontvingen wij recent bericht dat de tweejaarlijkse Dialectendag (Nederland/Vlaanderen) dit jaar niet doorgaat. Jammer, want we keken al uit naar een volgende inspirerende dag.

Ineke van Herwerden

Met deze twee titels schreef Jan de Hartog een boekje waarvan de geschiedenis zich in Huizen afspeelt, respectievelijk op een Huizer botter. Dat was wel bekend maar het is toch wel aardig om hier nog eens wat aandacht aan te schenken.

Op de voorpagina van de Huizer Courant van 27 december 2012 staat een artikel over de onthulling van het standbeeld van het Huizer Melkmeisje. Links onderaan op dezelfde pagina een stukje met de kop 'Bramzigtje' om een wandeling door Oud Huizen onder de aandacht te brengen. Dit stukje verwijst naar een boekje over deze wandeling (Wandelroute Huizer Melkmeisje), dat in december door de Gemeente Huizen werd uitgegeven. In dat boekje staat op bladzijde 30 een aardig verhaal over Jan de Hartog. Het zal zeker niet de bedoeling zijn geweest om een compleet verhaaltje te schrijven en van negatief commentaar wil ik me zeker onthouden. Wel neem ik de vrijheid om er hierbij wat verder op in te gaan.

Het toeval – of hoe je het ook wilt noemen – wil, dat ik sinds begin december 2012 bezig was met een stuk voor De Ratel over Jan de Hartog en zijn Bramzigtje, zodat ik nu tevens mooi op de Huizer Courant en het 'rondwandelboekje' kan inhaken. Ook pas sinds begin december 2012 weet ik, dat 'Herinneringen van een Bramzigtje' al in 1951 met als titel 'The Lost Sea' door Jan de Hartog in het Engels werd geschreven en in Amerika uitgegeven, waar hij de meeste tijd van zijn leven woonde.

'Herinneringen van een Bramzigtje' was het Nederlandse boekenweekgeschenk van 1967 en sinds die tijd in mijn bezit. Bij mijn beste weten is het zo, dat als een schrijver/schrijfster de eer te beurt valt om te worden aangezocht om het boekenweekgeschenk te 'leveren', hij of zij daarvan zo ongeveer een jaar vantevoren op de hoogte wordt gesteld en dan aan de slag kan gaan om een boek(je) te schrijven. Die eer was dus in 1967 voor Jan de Hartog en hij zal dat wel in 1966 hebben gehoord. Echter, in plaats van iets te schrijven, vertaalde hij 'The Lost Sea' uit 1951 in het Nederlands en klaar was Kees/Jan! Je zou haast kunnen zeggen: plagiaat van eigen werk. Och, een misdaad kan ik het niet noemen maar het lijkt me toch ook niet echt de bedoeling van de toewijzing te zijn geweest. Of ze het in 1967 niet wisten of het bewust verzwegen om er geen schandaaltje van te maken, weet ik niet. In het naschrift van 'Herinneringen van een Bramzigtje' wordt niets geschreven over het feit, dat het een vertaling van een zestien jaar eerder in Amerika geschreven en gepubliceerd werk was.

Een goede vriend bracht me op het idee voor dit verhaal en van hem kreeg ik een exemplaar van 'The Lost Sea' te leen en wel van de Britse uitgave van 1957. Zoals we nu dus allemaal weten, is het Bramzigtje een vrijwel letterlijke vertaling van dit boek. Frappante verschillen zijn, dat er in het Engels vaak 'Huizen' en 'the Huizers' staat en de bidders benoemd worden met het echte HZ-nummer. In de Nederlandse versie wordt 'Huizen' 'Oosterdam' en HZ wordt OB. 'Mother Bout', die weduwnaar zou zijn, wordt 'Moeder Bruijntjes'. Nieuw is ook een voorwoord dat niet in de Engelse versie staat.

Er wordt wel gedacht, dat het verhaal autobiografisch zou zijn. Dat is mijns inziens maar zeer ten dele waar. Op een aantal punten waren de omstandigheden in Huizen zeker niet zoals De Hartog ze omschrijft maar dat is vanzelfsprekend de vrijheid van de schrijver. Wat bij voorbeeld niet waar was, was dat hij bij een weduwe woonde. Inderdaad, hij woonde op Schipperstraat 13 bij een familie Bout. Daar woonde toen ook zeker een vader Bout. Dat moet een man geweest zijn met gezag. Hij kon de wispelturige Jan aardig onder de duim houden. Hoe Jan de Hartog nu juist daar terecht kwam, weet ik niet en ik heb niet geprobeerd dat te achterhalen. Ook schrijft hij: 'Huizen/Oosterdam had geen weeshuis'. Een weeshuis was hier echter al sinds 1869. Dat het er niet zou zijn, paste kennelijk beter in het verhaal. Dat er op iedere botter op de Zuiderzee een bramzigtje* zou zijn, en wel een knaapje van 10 à 12 jaar, is ook nauwelijks serieus te nemen. Zo is er nog wel meer te noemen.

De laatste zin van het verhaal, vóór een soort epiloog, is: 'Dat was het ogenblik waarop ik voor het eerst besepte, dat ik een geboren Leugenaar was'. Korter in het Engels: 'I was a born Liar'! Dat bewijst al, dat het hele verhaal voor een groot deel fantasie is en mogelijk wilde hij zich met deze slotzin al een beetje verontschuldigen.

Nog even naar de persoon Jan de Hartog. Dat hij in Huizen heeft gewoond, is zeker. Zijn vader, Nederlands Hervormd theoloog (1869 – 1938) en onder andere als hoogleraar werkzaam geweest in Utrecht en Amsterdam, zou geen tijd hebben gehad om voor hem te zorgen. Zijn moeder zou ziek zijn geweest zodat Jan zo ongeveer 1925 een periode (of periodes?) in Huizen woonde. Van zijn vader is het volgende verhaal bekend. Een adellijk paar wenste een kerkelijke inzegening van hun huwelijk en hiervoor werd professor De Hartog aangezocht. Wat het geloof betreft: ze hadden er niet zo veel mee en het ging meer om de vorm. De Hartog werd dan ook verzocht de preek kort te houden. Toen het bij de bevestiging zo ver was, sprak De Hartog zo ongeveer deze woorden: "We gaan nu over tot de predicatie en op verzoek van het bruidspaar zal ik het kort maken en ik hoop dat God het langer met u maakt. Amen!" Een bepaalde spitsvondigheid kon hem niet worden ontzegd en Jan heeft daar heel wat van meegereggen.

Het is geenszins de bedoeling Jan de Hartog in een kwaad daglicht te stellen. Het is ook niet de bedoeling – en voor mij onmogelijk – een compleet en voor 100% juist verhaal over hem te schrijven. Anderen zullen dat wel hebben gedaan maar bij ons gaat het vooral om het verband met Huizen. Merkwaardig blijft dat ik, net als vele anderen, nooit heb geweten en er pas kort geleden op werd gewezen, dat het Bramzigtje al in 1951 werd geschreven. Toch moet dit al heel lang bekend zijn geweest en mogelijk ook al in 1967. Maar ook nu pas lees ik in mijn eigen Winkler Prins van 1969, waar het hele oeuvre van Jan de Hartog tot dan toe wordt vermeld, o.a.: 'The Lost Sea' (1951); Ned. vert. 'Herinneringen van een Bramzigtje' (1967)!

Gerrit Jongerden

Met dank aan: Wim van Amstel, Klaas Westland en Elbert Jongerden

** In mijn woordenboek (de zgn. Dikke Van Dale) staat bramzigtje omschreven als: (1) (visserstaal) de benaming van dampen die nu en dan uit zee opstijgen en (2) (alleen bij Jan de Hartog) jongen die als geronselde werkkracht meevaart op een botter.*

EEN CONCERT DOOR HET CHRISTELIJK HARMONIECORPS PRINSES JULIANA

Uit een krantenknipsel van april 1938 (collectie Gerrit Jongerden) komt het programma van een concert te geven door het Chr. Harmoniecorps Prinses Juliana. Erboven staat de volgende toelichting afgedrukt.

(Deze uitvoering zal een tegenprestatie van het gemeentebestuur zijn tegenover de militaire autoriteiten van het garnizoen-Huizen en vindt bij gunstig weer plaats.)

Het stuk is met ronde hoeken uit de krant geknipt, waardoor de datum waarop de uitvoering plaatsvindt net is weggefallen; de tijd is 8 uur. Naar alle waarschijnlijkheid is de krant gebruikt in een mouw van een Huizer jak om die stevigheid te geven.

In 1938 werd in Huizen tijdelijk een legeronderdeel gestationeerd onder commando van majoor Laging Tobias. We zien hier onder anderen burgemeester Egberts, majoor Tobias, wethouder D. Boerhout en gemeentesecretaris J. Groenestein.

Bovenstaande foto en bijbehorende tekst geven antwoord op de vraag waar de uitvoering was, namelijk in de muziektent op het Oude Raadhuisplein - op de achtergrond is in de muziektent het vaandel van 'Prinses Juliana' te zien. Opmerkelijk is het eerste nummer dat gespeeld werd, namelijk de Prinses Beatrix-marsch. Zij was op 31 januari 1938 geboren en in april wordt deze mars al uitgevoerd! Verder roept de toelichting de vraag op waarvoor het concert een tegenprestatie was.

Misschien weet een van onze lezers daar het antwoord op?

Red.

Opening: Psalm 65.

1. "Prinses Beatrix-marsch", P.K. Warburg.
2. Ouverture "Die Fledermaus", Strauss.
3. "La Housarde", wals, van L. Ganne.
4. Drie deelen uit "Rosamunde", van Schubert.
5. "Alte Kameraden", marsch van C. Telke.

Pauze.

6. Florentiner marsch van Fucik.
7. "Zigeunerliebe", wals, van Fr. Léhar.
8. Fantasie uit "Cavalleria Rusticana", van Pietro Mascagni.

9. Fantasie uit "Die Regimentstochter", van Donizetti.
10. "Leve Prinses Juliana", marsch van Rudolf Karsemeijer.
11. Wilhelmus.

Slotkoraal: Gezang 274.

Foto's uit Oud Huizen in beeld - De Huizer Courant

Bakkerij H. Kruijmer B.V.

Specialiteit in Huizer speculaas en ontbijtkoek

Hellingstraat 14 • Huizen
Tel. 035-5253368

KWEKERIJ SPILT

EENJARIGE ZOMERBLOEIERS
& PRACHTIGE BASKETS
UIT EIGEN KWEKERIJ

GROENTE- EN KRUIDEN PLANTEN

RUIM ASSORTIMENT TUINPLANTEN

WWW.KWEKERIJSPILT.NL

Huizerstraatweg 2, 1411 GN Naarden, 035-6949288

ALS U GEEN TIJD TE VERLIEZEN HEEFT...

Als het om uw woning gaat gaan ze bij
Hagedoorn-makelaars nét een stapje verder,
lopen ze nét wat harder. Als dat nét is wat u
nodig heeft bel dan **035-526 69 10**

Eemlandweg 2 | 1271 KS Huizen
T 035-526 69 10 | F 035-526 65 89 | info@hagedoorn-makelaars.nl
www.hagedoorn-makelaars.nl

Damesmode „De Gunst”

*Een vertrouwd adres
in een nieuw jasje.
Een kijkje is zeer
de moeite waard.*

Damesmode „De Gunst”

Lindenlaan 7, 1271 AV Huizen, 035 - 5253747

Frank Walder - Setter Lady - Freya - Sommermann -
Toni - Sylbo - Zerres - Gelco - Freetex - Lebeck

Vleeswaren van **NICO & ALIE KLEIN** Groot in kwaliteit

Kaaphoornstroom 20, Tel. (035) 526 23 15
Beursweg 16, Tel. (035) 525 38 32
HUIZEN

**Donderdag op de markt in Bussum,
Wilhelminaplantsoen.**

**Zaterdag op de markt in Huizen,
Oude Raadhuisplein.**

De Meenthoeve

Meentweg 52 - 1271 PX Huizen

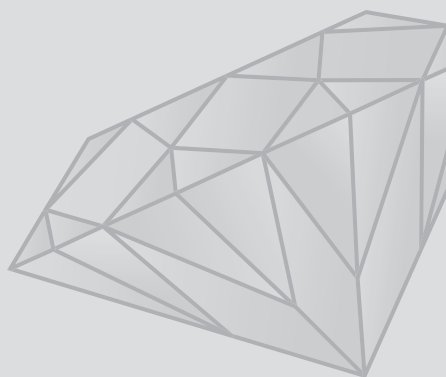
In een monumentaal boerderijtje geven
wij kooklessen in de Franse-, Italiaanse-,
Thaise-, Indiase-, Spaanse- en Chinese
keuken.

Verder verzorgen wij catering van:

- Borrellhapjes
- Buffetten
- Schotels
- Recepties

Ook koken wij een 3- of 4-gangen menu bij u
thuis vanaf 6 personen.

Voor informatie en bestelling:
Tel.: 035-5265026
E-mail: meenthoeve@zonnet.nl

Juwelier

Sterk

Oude Raadhuisplein 3 - Huizen

**IJzersterk in gereedschap,
techniek, veiligheid en service**

Vuurwerk

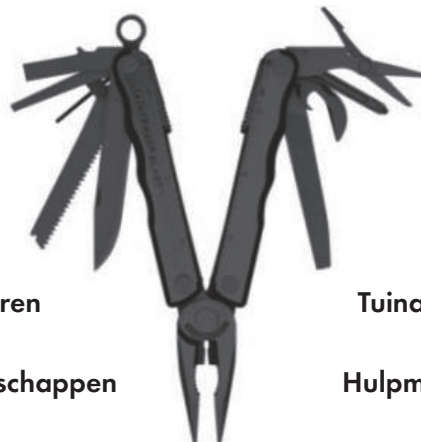
Beslag

Deuren

Sleutels

IJzerwaren

Gereedschappen

Electra

Horren

Sanitair

Tuinartikelen

Hulpmiddelen

Beveiliging

Vos IJzerhandel

Middenweg 21 - 1271 AS Huizen
Telefoon 035 - 52 534 87

www.vosijzerhandel.nl

sinds 1908

VAN DEN TOL

o p t i c i e n s

Oude Raadhuisplein 4, 1271 RH Huizen

Tel. 035 - 525 38 55

plein@vandentolopticiens.nl

Oostermeent-Oost 84, 1274 SN Huizen

Tel. 035 - 525 38 53

oostermeent@vandentolopticiens.nl

www.vandentolopticiens.nl

Traditie in kwaliteit

HAN LANDMAN

SCHOENMODE

HUIZEN

LINDENLAAN 3

TEL. 035 52 51185

van **Bommel**[®]
SUPERIOR SHOES
SINCE 1734

Feest of receptie

in authentieke boerderij met sfeervolle
ruimtes en romantische tuin.

Eigen catering en bemiddeling artiesten.

Voor meer informatie:

de **boerderij**

Hellingstraat 9, 1271 VA Huizen. Telefoon (035) 525 62 52

Westland Verzekeringen
Makelaars in Assurantiën

Golfstroom 18
Postbus 38
1270 AA Huizen
Tel.: 035 5261370
Fax: 035 5240384

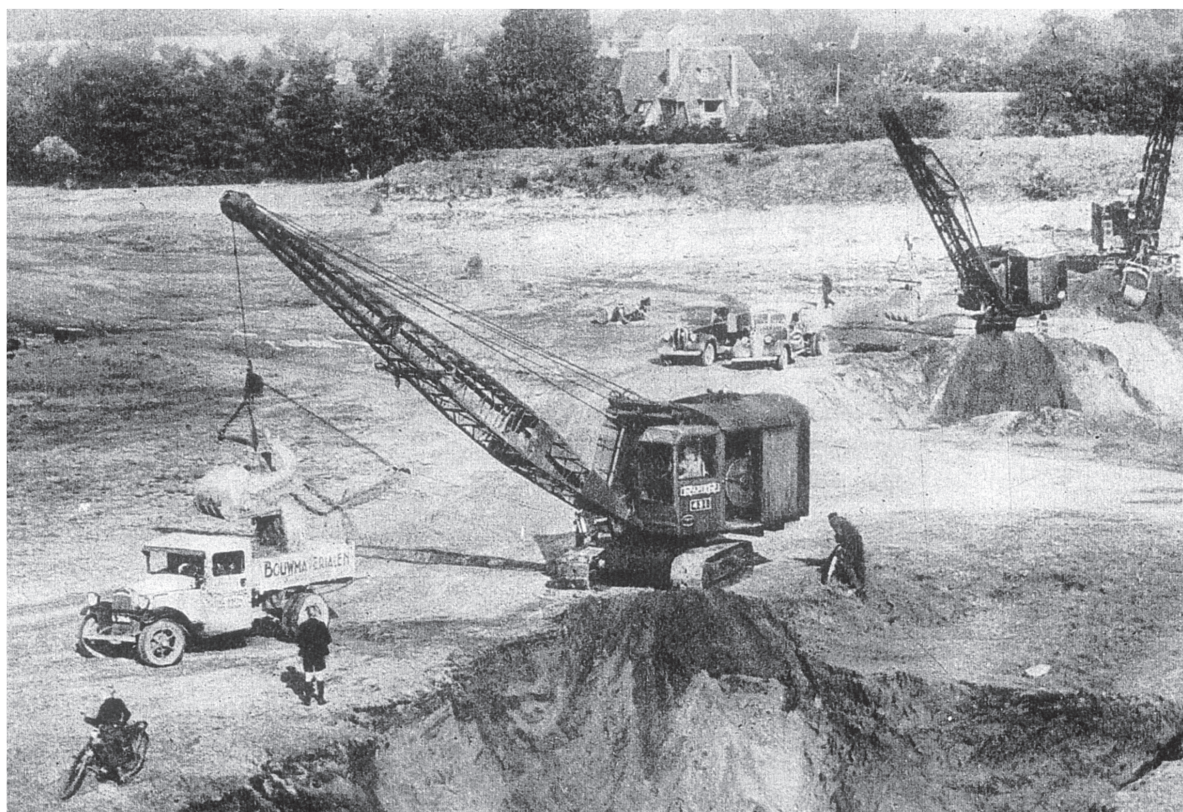
Westland Verzekeringen Digitaal
info@westland-verzekeringen.nl
www.westland-verzekeringen.nl

PLANNEN VOOR DE SIJSJESBERG (SIJDJESBERG)

Een foto uit 1940 toont het terrein van de Sijsjesberg. Het bijschrift luidt als volgt: "De Sijsjesberg" te Huizen in 't Gooi zal verfraaid worden. In opdracht van het gemeentebestuur is een plan ontworpen, dat zeer welkom werkverschaffingsobject zal zijn. O.m. zijn een openlucht-theater, een hertenkamp en een recreatie-oord ontworpen. Uiteindelijk kwam er alleen een zwembad in 1952/1953, nu 60 jaar geleden.

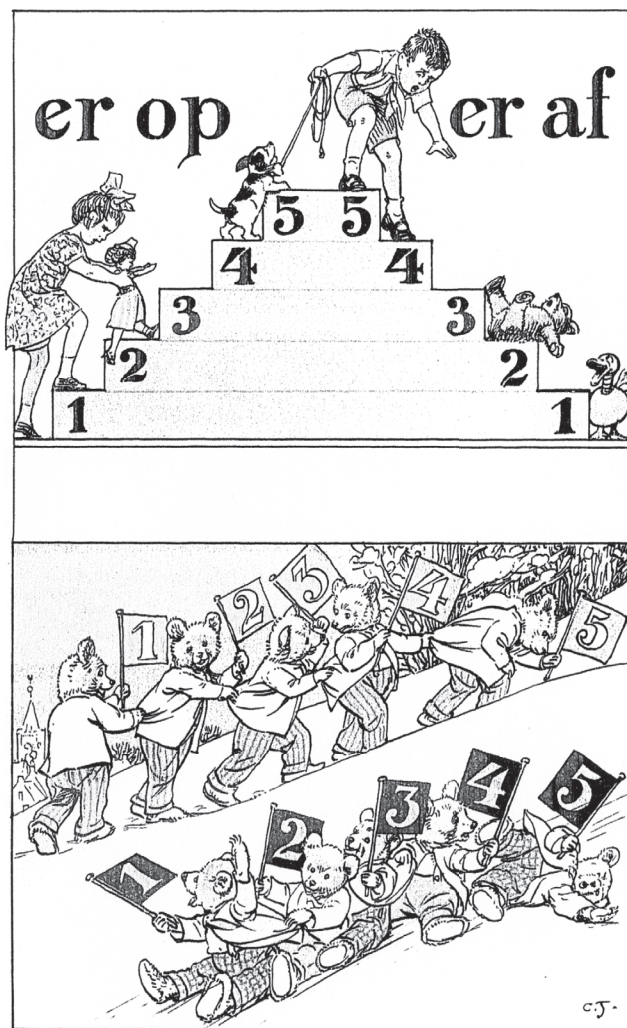
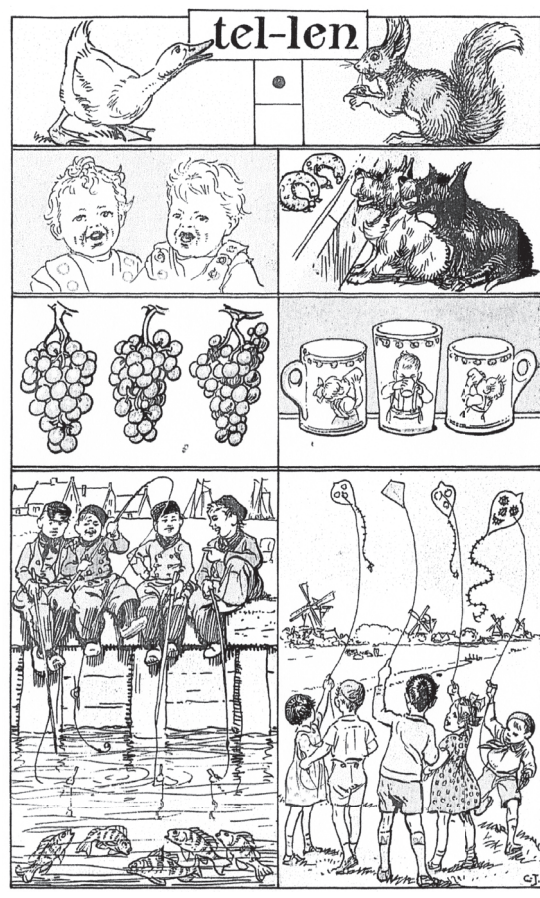
Sijsjesberg, collectie Gerrit Jongerden

De zandafgraving bij Sijsjesberg omstreeks 1939 - Foto uit Oud Huizen in beeld - De Huizer Courant

In een krant vond ik een leuk stukje over 'Tellende Romeinen'. De Romeinen begonnen getallen te schrijven door te turven met behulp van rechtop staande streepjes. Eén streepje dat werd hun cijfer 1, later geschreven en in steen gebeiteld als de letter I. Twee werd II enzovoorts. Wij gebruiken dit systeem ook als we op papier bijhouden hoeveel stuks we tellen. We kruisen vier streepjes door als we de vijfde tel aanstrepen en de Romeinen maakten bij de tiende tel een kruis, de X. Toen zij later een enkel teken voor het getal vijf kozen, namen ze een halve X als de helft van tien en dat werd de V. Daarna ontstonden IV en VI voor vier en zes, omdat werd afgesproken dat een streep voor een grotere eenheid moest worden afgetrokken en een streep erachter daarbij moest worden opgeteld. Deze regel gold ook voor L (vijftig), C (honderd) en M (duizend).

Leuk om hier (nog weer) eens kennis van te nemen. Wat betreft het tellen met gewone cijfers is in 1951 het boekje 'Fundamenteel Re-

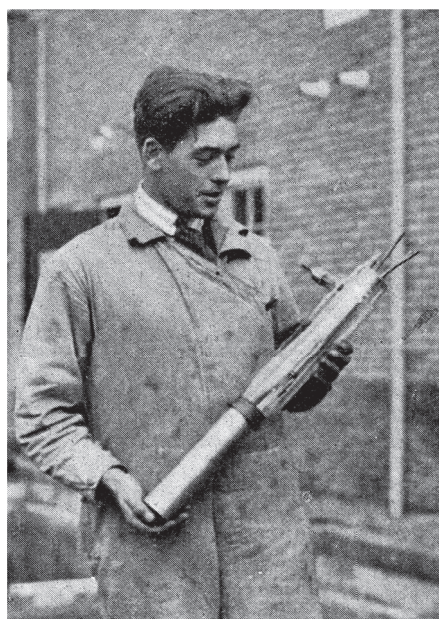
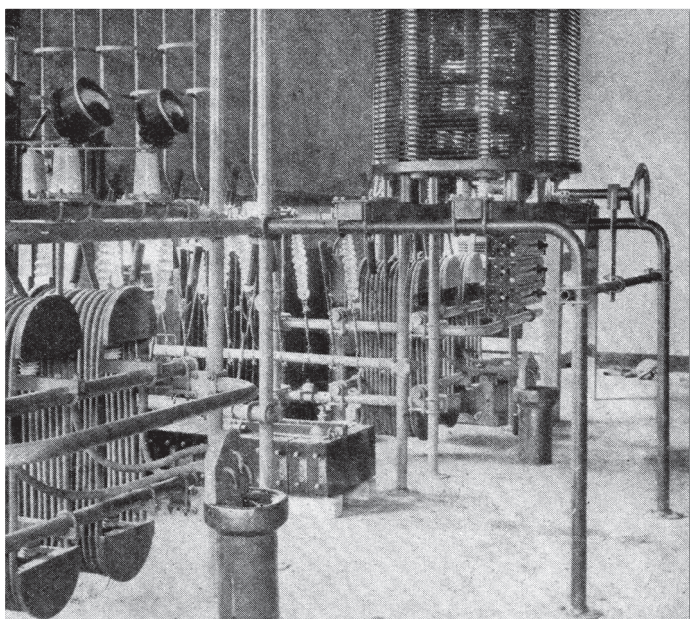
kenen, van Hoeveelheid tot Getal' uitgegeven door drie hoofden van lagere scholen, te weten de heren P.A. Diels, J. Nauta en K.H. Zandvoort. De twee laatsten waren Hoofd der Lagere School in Amsterdam. Het boekje heeft acht drukken beleefd en ik ben in het bezit van de 'Achtste Ongewijzigde Druk' uit 1950. In hun voorwoord verwijzen de auteurs de onderwijzers naar een bijbehorende onderwijshandleiding, maar die heb ik niet.

Het boekje is prachtig geïllustreerd door de bekende illustrator C. Jetses en in kleur uitgegeven. Twee bladzijden gaan hierbij als voorbeeld van het tellen van 1 tot 4 en van 1 tot 5 en weer terug! In onze moderne tijd kunnen we ons niet meer voorstellen hoe dat er ongeveer zestig jaar geleden toeging en de kinderen op deze eenvoudige wijze het tellen werd bijgebracht. Dat was in 'die goede oude tijd'. De jeugd van nu is onze generatie voorbijgevlogen, de computer is in beeld.

Aartje Kruijning-Teeuwissen

Hoofdstuk VIII. Verkeer. (vervolg) Radio.

In 1927 werd er voor experimenteele doeleinden bij Philips in Eindhoven een zender gebouwd. Al spoedig bleek echter, dat deze zender veel te veel storingen veroorzaakte in de omgeving. Daarom werd ze in 1928 naar Hilversum overgebracht, waar de Nederl. Seintoestellen Fabriek al bestond. In dat zelfde jaar werd deze zender naar Huizen verplaatst, waar hij nu niet meer voor experimenten diende, maar in zijn definitieve vorm werd opgesteld. Hij werd op het terrein van de Phohi, achter de kalkzandsteenfabriek Rijsbergen geplaatst, waar in de loop der jaren nog meerdere zenders werden bijgebouwd. Bovendien werd een zender gebouwd op de Wolfskamer voor uitzendingen op de 1875 M. golf, maar deze zette zijn werkzaamheden in 1932 al stop, en is in 1935 gesloopt. De zenders van de Phohi zenden alleen op ultra-korte golven uit. Eèn paar van de zendmasten is hier draaibaar opgesteld, zoodat in alle richtingen uitgezonden kan worden. Dit zijn voort zoover bekend, de eenige zoodanig opgestelde zendmasten ter wereld. Er werd hier uitgezonden op de 14,19, 31 en 16 M.-band, hoofdzakelijk naar Indië, maar in de oorlogsdagen van mei 1940 zijn de zenders vernield. Eenige konden weer hersteld worden, zoodat op het oogenblik op 19 en 31 M. wordt uitgezonden. Momenteel heeft de Deutsche overheid echter bezit genomen van deze zenders en worden deze golven dus voor Deutsche uitzendingen gebruikt.

Links: 'Gekleurde' zender te Huizen. De werkzaamheden aan den bouw van den zender der z.g. gekleurde radiogroepen te Huizen vorderen goed. Interieur van het gebouwtje met de zend-installatie. Op de stellage o.a. een der groote spoelen, en de lucht-condensator.

Rechts: Een der technische werklieden met de 20 K.W. zendlamp en daarachter de grote koelvijvers, die voor deze watergekoelde lampen dienen.

Uit: Geïllustreerd Zondagsblad voor het Katholieke Huisgezin,
2 oktober 1927, collectie Gerrit Jongerden.

HOOFDSTUK IX. Structuur der bevolking.

De Huizer bevolking ver-
toont een zeer merkwaar-
dige structuur, omdat ze
zoo scherp in twee deelen
gescheiden is, n.l. de kom-
bevolking en de bewoners
der villa-wijken. Deze twee-
ledigheid uit zich dus ook
in de bebouwing der geme-
ente. Zooals al geble-
ken is, vormt de bevolking
der kom, de eigenlijke, oors-
pronkelijke groep en blijkt
uit hun samenleving ook
min of meer evident hun
karakterieke eigenschap-
pen. Anders is dit bij de
villawijken. De bewoners
hiervan hebben er zich
eerst de laatste 25 jaar gevestigd, voornamelijk na de voor het Gooi zoo belangrijke opening
der spoorweg Amsterdam-Hilversum.

De toenemende vestiging van niet-inheemschen in de gemeente heeft de samenstelling in be-
trekkelijk korte tijd wel sterk doen veranderen. Bekijken we de leeftijdsopbouw in 1920 en 1930,
dan vertoont die van 1920 nog min of meer het typische beeld van een bevolkings-pyramide een-
er plattelandsgemeente, n.l. bij elke leeftijdsgroep een geleidelijk afnemend aantal inwoners. In
1930 vertoont Huizen echter al enigszins het karakter van een stadsbevolking, met het grootste
aantal van 10 – 24 jaar, terwijl ook de leeftijden boven de 50 jaar sterker vertegenwoordigd zijn.
In de toekomst zal ongetwijfeld de bevolkingspyramide zich steeds meer in die richting ontwikke-
len, mede in verband met de vermoedelijke vestiging van veel gepensioneerden. De grootste
stijging in het bevolkingsaantal is eigenlijk in 1921 begonnen. Dat het niet eerder gebeurd was,
is te danken aan het feit, dat Huizen nogal achteraf ligt, en dus eerst de gemeenten Naarden,
Bussum en Hilversum min of meer volgebouwd zijn en daarna eerst Huizen aan de beurt kwam.

De groote villawijken dateeren dan ook grotendeels uit de na-oorlogsche tijd. De bevol-
kingstoename na 1921 is voornamelijk aan het vestigings-overschot te danken. Deze vesti-
ging is in bijna alle gevallen van forensen en gepensioneerden. De eersten hebben hun werk
meest in Amsterdam, de laatste komen zoowel uit Amsterdam als uit andere deelen des lands.

Wat de bevolkingsaanwas betreft, deze bedroeg in 1869 – 1890 gemiddeld 52, terwijl dit over
de jaren 1929 – 1934 gemiddeld 204 was. In 30 jaar tijds is er dus wel een groot verschil te
bemerken. De aanwas van Huizen is grooter dan die van Laren, Blaricum en Naarden, maar
kleiner dan die van Hilversum en Bussum. Van 1930 – 1935 was de percentagegewijze-
toename van Huizen 16,3 %, d.i. weinig minder dan van het Gooi, en meer dan van N.-Holland
en het Rijk. De toename hangt af van de verdeling der nieuwe bevolking over de 6 Gooische
gemeenten. Aangezien Bussum en Naarden en ook Hilversum voor een groot deel al vol-
gebouwd zijn, komt Huizen nu ongetwijfeld aan de beurt. Er wordt dan ook een vestigings-
overschot van 250 per jaar verwacht, en een geboorteoverschot van 115 per jaar, althans in
normale tijdsomstandigheden. Totaal is dat dus 365 per jaar.

Hoe de loop en de samenstelling der bevolking van Huizen is geweest vanaf 1931 tot nu toe,
maakt het volgende tabelletje duidelijk:

Jaar:	Bevolking op 1 Jan.:			Levend geboren:		Overleden:		Meer geboren dan overleden:		
	M.	V.	TOTAAL	M.	V.	M.	V.	M.	V.	TOTAAL
1931	3944	4133	8077	86	71	28	31	58	40	98
1932	4067	4293	8360	83	99	27	27	56	72	128
1933	4243	4470	8713	74	83	24	32	50	51	101
1934	4383	4620	9003	109	96	39	37	70	59	129
1935	4518	4745	9263	97	72	46	43	51	29	80
1936	4573	4820	9393	89	86	36	45	53	41	94
1937	4673	4953	9626	91	80	45	46	46	34	80
1938	4685	4960	9645	103	118	48	35	55	83	138
1939	4803	5088	9891	92	90	47	39	45	51	96
1940	4853	5132	9985	97	108	37	47	60	61	121
1941	5013	5347	10360	123	98	44	43	79	55	134
1942	5037	5381	10418	110	89	37	31	73	58	131
1943	5097	5427	10524							

Jaar:	Vestiging:		Vertrek:		Meer vestiging dan vertrek:		
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	TOTAAL
1931	235	375	170	255	65	120	185
1932	321	411	201	306	120	105	225
1933	294	412	204	313	90	99	189
1934	330	426	275	360	55	66	121
1935	265	400	251	354	14	46	60
1936	295	436	248	344	47	92	139
1937	250	404	284	431	-34	-27	-61
1938	326	439	263	394	63	45	108
1939	289	446	284	453	5	-7	-2
1940	362	522	262	368	100	154	254
1941	222	380	277	401	-55	-21	-76
1942	223	398	237	404	-14	-6	-20
1943	-	-					

(Hr. J. Groenestein voegt hieraan toe: Het bevolkingscijfer kan voor 1943 worden aangevuld met de volgende gegevens.

Levend geboren:

118 M en 114 Vr. Overleden: 37 M en 35 Vr.

Meer geboren dan overleden:

81 M en 79 Vr.. In totaal 160.

Vestiging:

218 M en 394 Vr. Vertrek: 190 M en 363 Vr.

Meer vestiging dan vertrek:

28 M en 31 Vr.

De totale bevolking bedroeg dus per 31 december 1943 of per 1 januari 1944:

5205 M en 5538 Vr., totaal 10743 zielen.)

Uit deze gegevens blijkt, dat de bevolkingstoename misschien wat aan de hooge kant geschat is. De hooge sprong in de totale bevolking van 1940 op 1941 is te danken aan het feit, dat na de oorlogsdagen in Mei men meende buiten veiliger te wonen dan in de stad, zoodat men in groote getale zich in het Gooi vestigde. De jaren daarna is men daar weer van teruggekomen, terwijl met het oog op de evacuatiemaatregelen welke tengevolge van de oorlogsomstandigheden den laatsten tijd zijn en misschien nog worden genomen, voor deze gemeente evenals voor vele andere gemeenten tijdelijk een verbod is uitgevaardigd tot vestiging, anders dan met toestemming van den Directeur van het evacuatiebureau te Alkmaar. Het is op het oogenblik moeilijk te zeggen, hoe in de naaste toekomst zich de bevolking van Huizen zal ontwikkelen. Zooveel is zeker, dat wanneer de tijden weer normaal zullen zijn, ongetwijfeld de toename der bevolking in versterkte mate voortgang zal vinden.

Aparte vermelding verdient nog de arbeidersgroep. Deze heeft zich sinds de vestiging der industrieën in Huizen zeer sterk uitgebreid. Maar niet alleen in Huizen, ook in de andere gemeenten zijn Huizer arbeiders in groote getalen werkzaam en zijn er ook zeer gewild.

Van de 2000 arbeiders, die momenteel ongeveer in Huizen woonachtig zijn, werken er ruim 1000 buiten de gemeente zelf. Op het oogenblik worden er ongeveer 300 naar Duitschland gestuurd, doch een zuiver overzicht van de stand van zaken is niet zoo goed meer mogelijk.

Zooals we al zagen, worden de nieuwe woningen voor de arbeiders voornamelijk aan de oostkant van het dorp op de Eng en op de zuidkant gebouwd. Er zijn daar reeds vrij uitgebreide arbeiderswijken. Typisch voor Huizen is ook het aantal vrouwen, dat als dienstbode of werkster buiten de gemeente werkzaam is. Het waren er ongeveer 300. Voor de oorlog was er 's morgens vroeg om 7 uur één lange file fietsers waar te nemen van arbeiders, die naar hun werkplaatsen gingen en Huizer vrouwen op weg naar hun werkhuis. Het is merkwaardig, dat de Huizer's hun bezigheden zooveel buiten de gemeente hebben, terwijl ze zich toch nooit blijvend buiten Huizen vestigden. *(Wordt vervolgd)*

Ebbetje Rebel-Visser (van de Lindenlaan 36), Jannetje en Willem Vlaanderen (van de kolenhandel op de Gravenstraat en later de kolen/oliehandel op de Beemsterboerstraat) en hun kinderen op tramstation Naarderstraat ong. 1940.

Collectie Historische Kring Huizen.

Als er wat te vieren valt, even naar uw slijter

Wijnhandel-slijterij

RELATIE-GESCHENKEN

Anno 1936

in 't Hart van Huizen

Achterbaan 36, 1271 TZ
Tel. 035 - 525 33 84

*Verhuur complete mobiele BIERTAP-INSTALLATIE,
glaswerk etc.
Dé adviseur van gastvrije mensen.*

Bunschoten

to B or not to B . . .

Havenstraat 13, 1271 AB Huizen. Tel. 035 - 525 35 59
www.bunschoten-herenmode.nl

VOORBAAN 35, 1271 RR
TEL. (035) 525 33 09

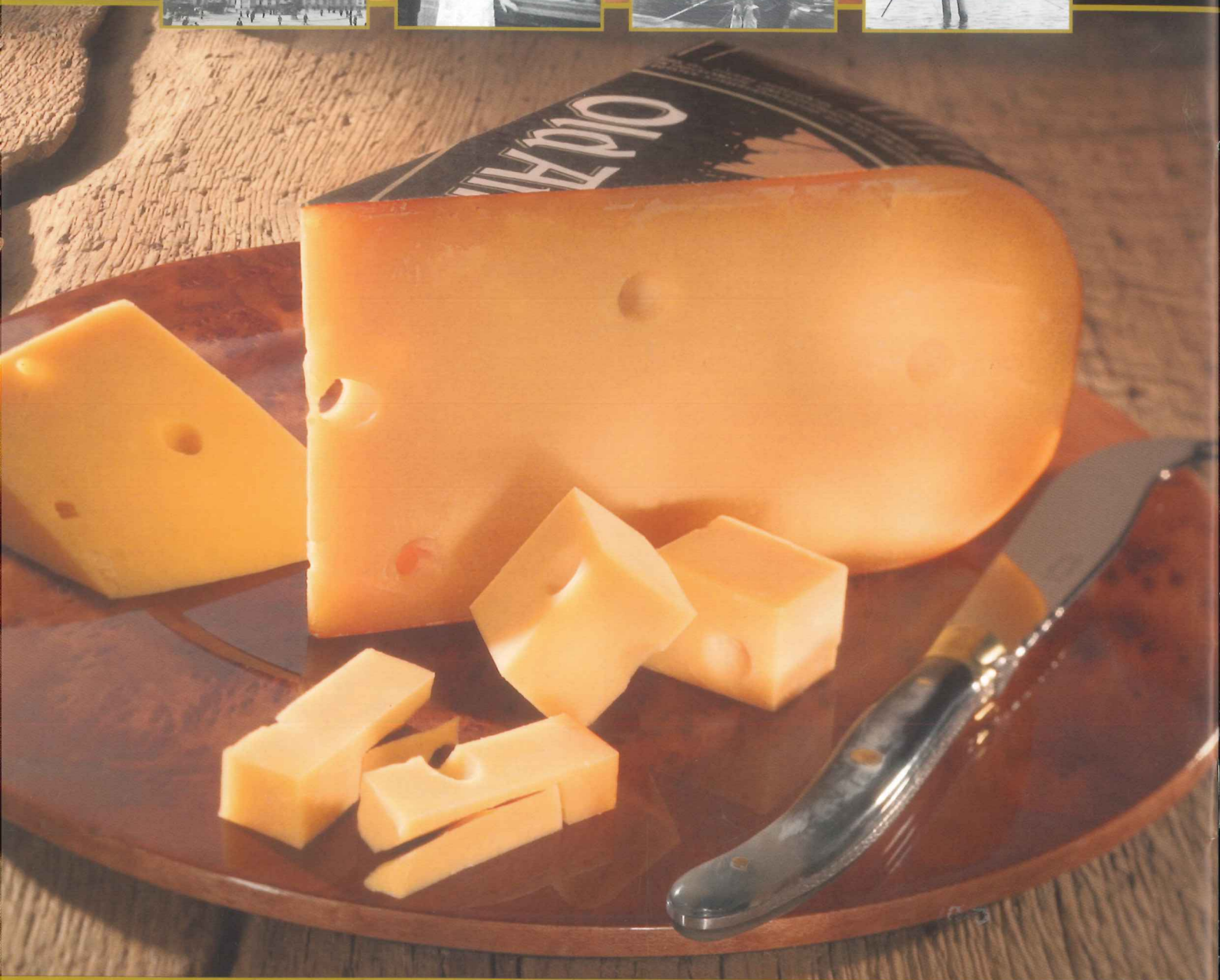
Uw specialist
in houding en beweging

Praktijken in Huizen voor:
Fysiotherapie, Oefentherapie en
Ergotherapie.

Schaepmanlaan 5,
Hugo de Grootzingel 1,
De Ruyterstraat 7.

www.mtchuizen.com | 035 52 41 389

Het mooiste stukje Amsterdam.

Old Amsterdam®

Gerijpt voor genieters.